

Hjördis Levin, Fil.kand/historiker
 Farsta
 Sverige

Testiklarnas herravälde.

Min bok Testiklarnas herravälde är ett resultat av mer än tio års forskning och tänkande. Grunden till boken lades nog redan på 1960-talet, när jag som en mycket ung änka med två minderåriga barn trakasserades för att jag levde i celibat och varken rökte eller smakade alkohol. På den tiden måste man "njuta" av allt sådant och det var tillåtet att moralisera i den riktningen, men inte i den motsatta. På 1970-talet gick jag med i kvinnorörelsen och ungefär samtidigt påbörjade jag min forskning i den svenska sexualpolitikens historia. Jag fick ett ämne för en doktorsavhandling: den så kallad (sk) preventivlagen av 1910, en lag som förbjöd all offentlig förevisning av och propaganda för preventivmedel. Jag fick rådet av min professor att gå igenom kvinnotidningarna och se vad kvinnorörelsen ansåg om lagen.

Jag hittade inte mycket i kvinnotidningarna, men när jag läste riksdagsprotokollen upptäckte jag, att preventivlagen av 1910 inte kom som en blix från klar himmel utan att den hade en lång historia bakom sig. Visserligen var de föredrag som våren 1910 hölls av anarkisten Hinke Bergegren i Folkets Hus i Stockholm och som hade rubriken Kärlek utan barn, den direkta orsaken till lagen, men egentligen var lagens tillkomst kulmen på en trettioårig kamp mot nymalthusianismen, den teori och den rörelse, som hade sitt ursprung i Rober Malthus befolkningslära från 1798.

Efter att jag skrivit några PM lämnade jag år 1910 och började undersöka den sk sedlighetsdebatten under 1880-talet. Efter några års studier koncentrerade jag mig på åren 1880-82. Rubriken på min doktorsavhandling är: Nymalthusianismen i Sverige på 1880-talet: Den wicksellska striden 1880-82. Den är alldeles nyligen färdigskrivna och jag hoppas få disputeras i början av nästa år.

Testiklarnas herravälde är en utvidgning av ämnet för min

doktorsavhandling. Boken är en översikt av den västerländska, särskilt den svenska, sexualpolitikens historia under industrialismens genombrott och utveckling. Min huvudtes är att det fenomen vi kallar den "sexuella frigörelsen" inte var till fördel för kvinnorna och för kvinnornas frigörelse. Tvärtom, den "sexuella revolutionen" vände den kvinnoemancipation som hade pågått i Sverige sedan 1840-talet i en kontrarevolution redan på 1880-talet och inte så sent som på 1930-talet, vilket Kate Millet hävdar i sin bok Sexualpolitiken. På grund av den tesen möttes min bok med mycket aggressiv kritik i de flesta tidningar som skrev om den. Jag gjorde något som inte var tillåtet att göra. Jag ifrågasatte myten om den sexuella revolutionen. Denna myt lär att sexliberalismens härförare alltid kämpade för kvinnors rättigheter och jämlikhet med män, och att de människor under 1800-talet, som var emot exempelvis nymalthusianismen och "fri kärlek" var reaktionära "sexhatere" medan sexliberalerna var radikala och "sexvänliga" människor.

De feminister som kämpade mot den statligt reglerade prostitutionen tillsammans med de sk "abolitionisterna" har kallats "frigida" och "sexualfientliga nuckor". Att på det viset dela upp debattörerna i två läger var resultatet av den första kongressen som hölls av sexualreformister 1928, säger Sheila Jeffreys i en uppsats och även i sin bok The Spinster.

Också jag trodde i stort på myten om den sexuella revolutionen. Jag var övertygad om att uppkomsten av 1910 års preventivlag var en attack mot den sexuella frihet som proklamerades av anarkister och andra radikaler. Jag kunde emellertid se att ledarna för kvinnorörelsen vid den tiden var emot den nymalthusianska propagandan. Så var de borgerliga feministerna såväl som de ledande socialdemokratiska kvinnorna i den proletära kvinnorörelsen. Jag var också hävan över det faktum att de "sexualfientliga nuckorna" kämpade mot precis samma onda ting som vi själva stred mot från mitten av 1970-talet: pornografi, prostitution, våldtäkt, incest, kvinnomisshandel. Jag hade dock inte tillräckligt mycket kurage för att tala ut om vad jag såg i källmaterialet förrän jag läste amerikanska och engelska feministers skrifter. Jag tänker särskilt på Sheila Jeffreys, men även på Kathleen Barry, Andrea Dworkin och Margaret Jack-

son.

Jag hade emellertid för länge sedan sett i mitt svenska källmaterial samma fenomen som Sheila Jeffreys skrev om, nämligen att det inte var sant att sexliberaler och feminister alltid varit goda vänner som kämpade tillsammans för samma goda mål: kvinnoemancipation på utbildningens, arbetets och politikens områden och för sexuell frigörelse, således med ett ord sexuell revolution. Nej, tvärtom sexliberaler och feminister stod i stark motsättning till varandra under många decennier. Den sexuella frigörelsen representerade inte kvinnors intressen och inte heller kom den till stånd därför att kvinnor önskade den eller ställde sig i ledningen för den. Med sexuell frigörelse menade 1800-tals- och sekelskiftesfeministerna något helt annat än vad sexliberaler menade. Den sexliberala rörelsen leddes hela tiden av män med assistans av enstaka kvinnor som Annie Besant i England och Frida Steenhoff i Sverige. Elise Ottesen-Jensen kom inte in i bilden förrän sexliberalismen redan gjort stora landvinningar och hon var en enskild kvinna som bland annat hade att kämpa mot en hel hord av manliga anarkister/syndikalisterna och mot unga freudianskt skolade läkare.

I stället för kvinnors intressen var det tre huvudsakligen olika skäl till den sexliberala rörelsen:

- 1) Befolkningsfrågan
- 2) Rashygien och
- 3) Mannens obetvingsliga sexualdrift.

Före 1960-talet var det knappast något tal om "kvinnors lust" eller "kvinnors rätt till sexuell njutning". Den sexual liberala rörelsen uppkom på grund av dess extrema antifeministiska attityd och i motsättning till feminismen, den rörelse som kämpade för kvinnors rätt till arbete, utbildning och politiskt inflytande i jämställdhet med männen. Min åsikt är därför att sexliberalismen i grunden var en reaktionär rörelse som på grundval av kvasivetenskap och fördomar upphöjde till vetenskaplig status, var ett verktyg för att stoppa fortsättningen på den kvinnoemancipation som började i mitten av 1800-talet, och att vrida den i en riktning som passade det moderna patriarkatet i ett framväxande industrisamhälle. August Strindberg var en av nyckelfigurerna i denna reaktionära akti-

vitet.

Men låt oss titta lite närmare på de tre huvudsakliga skälen, som jag nämnde, för den sexliberala rörelsen som började i Sverige 1880.

Befolkningsfrågan.

Det första skälet som användes för att rättfärdiga sexliberalism var befolkningsfrågan. Det fanns för mycket folk i Sverige i förhållande till livsmedelsresurserna, sade den förste svenske nymalthusianen Knut Wicksell. Fattigdomen orsakad av överbefolkning, var så stor i landet att folk inte hade råd att gifta sig. Wicksell talade inte till förmån för kvinnors sexuella frihet. Han talade för sexuell frihet för män, först för arbetarna, som drack mycket därför att de inte hade råd att ha ett trevligt hem där de kunde trivas, och för studenterna som inte hade råd att ha en hustru. Det enda effektiva sättet att avlägsna fattigdomen var att eliminera överbefolkningen, sade Wicksell eller att reducera födelsesiffrorna med hjälp av preventivmedel. Detta var inte moraliskt fel, sade Wicksell, då avhållsamhet var alltför svårt för de flesta människor.

Männens obetvingliga sexualdrift.

Wicksell refererade till Luther och Paulus och sade att äktenskapets syfte var att hustru och man skulle möta varandra i kärlek och förtroende. Detta låter väldigt fint, eller hur? Men Wicksell gav inte hustrun mycket frihet att välja. Han påstod nämligen, att om hon ville behålla sin man för sig själv, så kunde hon inte neka honom samlag som ett sätt att undvika graviditet. För även om mannen älskade sin hustru, så måste hon tillfredsställa sina sexuella behov regelbundet, således oavsett hustruns behov. Wicksell baserade sitt föredrag på den engelske nymalthusianen George Drysdales bok Samhällslärans grunddrag eller Fysisk, sexuell och naturlig religion. Denna bok utkom redan 1856 i England, och utkom på svenska 1878.

Det mest kontroversiella budskapet i Drysdales bok var tesen att det är omöjligt att behärska sexualdriften utan att individen lider allvarlig fysisk och psykisk skada.

Uppfattningen att människan måste lära sig att kontrollera sina sexuella drifter dominerade även den feministiska sexualpolitiken mot slutet av 1800-talet. Det viktigaste feministiska kravet under en tid när den gifta kvinnan var juridiskt underordnad sin mans förmynderskap i allt, var hennes rätt till sin egen kropp, och detta innebar naturligtvis inte bara rätten att använda preventivmedel om graviditet inte var önskvärd, utan också och framför allt rätten att neka samlag; för att vara hundra procentligt säker på att inte bli gravid i en tid då fosterfördrivning var en brottslig handling, men också därför att hon kanske helt enkelt inte ville ha samlag. Detta var ett radikalt krav. Wicksells kamp för rätt till preventivmedel var en krompromiss som byggde på principen att om man måste välja mellan två onda ting, måste man välja det minst onda. Feministerna ville inte kompromissa. De var mycket radikala i sina krav och menade att eftersom man aldrig kan hitta ett absolut säkert preventivmedel, så måste en allmän praktisk tillämpning av nymalthusianismens princip, att varje kvinna bara skall föda två, högst tre barn, leda till flera aborter och barnamord när preventivmedlen misslyckas. Särskilt måste detta bli fallet om sexualdriften och inte kärleken skall vara den ledande principen i sexuella relationer. Wicksell tillbakavisade allt tal om aborten som en följd av misslyckade preventivmedel. Drygt tjugofem år senare fick Wicksells motståndare rätt. Då började sexliberala kräva rätt till abort.

Råshygien.

Den uppmärksamhet som Wicksell orsakade med sin nymalthusianska propaganda följde år 1882, men 1884 startade en ny debatt. Denna gång var August Strindberg huvudfiguren. Hans bok Giftas I publicerades 1884. Den var starkt antifeministisk och antikulturell. En av novellerna i boken, Dygdens lön utgick från Drysdales: att sexuell avhållsamhet var farligt. Strindberg vände på den kristna idén "syndens lön är döden". Ett år senare, 1885, utgick Gustaf af Geijerstam i sin bok Erik Crane från samma tema, att sexualdriften är oemotståndlig. Författaren lät hjälten i boken, Erik Crane, säga att synden (prostitution) frälste honom från sjukdom och död. Allt detta motsade den kristna moralen och grundades på en ateistisk, materialistisk och naturalistisk princip. År 1885 publicerade

Sexualorganen är lika alla andra muskler och organ i den mänskliga kroppen, sade Drysdale. De måste användas och tränas, annars förkrämpas de och förtvinar. Av detta kom att det var ur hälsosynpunkt nödvändigt för varje kvinna att åtminstone en gång i livet vara gravid och föda barn. 1800-talets liberala idé att var och en fritt kunde välja äktenskap och moderskap eller ej förklarades nu som osund och sjuklig. Den kvinna som inte ville vara med en man och bli mor förklarades som frigid och okvinnlig. Samtidigt kallades de kvinnor som födde många barn för "frögurkor" och andra nedsättande epitet.

Budskapet om sexualdriftens obetvinglighet och "plikten" att "öva" könsorganen under hela ens könsmogna liv var naturligtvis som salt i ett öppet sår för människor som kämpade för att förbättra männens självkontroll och att höja den allmänna moralen i en tid när syfilis spelade samma livshotande roll som AIDS i dag. Senare gick många skandinaviska läkare samman och sade att Drysdale hade fel. Avhållsamhet var inte farligt, men man behövde bara kasta en blick på medicinens historia för att se att det för mänskligheten verkligen var en sexuell utsvävning och liderlighet. Drysdales idéer var emellertid omöjliga att förkva, allra helst som de var i harmoni med en sexologi som män alltid använt för att förklara och ursäktat sitt sexuella missbeteende. På 1880-talet fick emellertid denna gamla idé en modern vetenskaplig grund att vila på i form av en medicinsk lag. Drysdales idéer lever fortfarande och utgör grunden för vår sexualpolitik. Vår sexualmoral är byggd på en biologisk bas, den ständiga spermproduktionen. Vi kan höra detta påpekas i varje våldtäktsrättegång, incestfall och otrohetsfall. Detta är skälet till att jag kallade min bok Testiklarnas herravälde. Sexualmoralen skulle ju faktiskt kunna bygga på något helt annat, exempelvis kvinnans menstruationscyklus.

Idéen om testiklarnas herravälde var inte i harmoni med den progressiva liberala ideologin av 1880. Man ville inte på några villkor acceptera kroppens och det lägre driftlivets dominans över självis- och viljelivet och på grund därav bemöttes Wicksells nymalthusianska lära med starkt motstånd av de ledande liberala auktoriteterna såväl som av de ledande feministerna.

Strindberg Giftas II. Då var han inte bara antifeminist utan också kvinnohatare.

En kvinna hade inte samma rättigheter som en man, skrev Strindberg, men detta faktum berodde inte på att kvinnan var förtryckt av mannen, utan på att hun var lat. Hon var för lat att kämpa lika hårt som mannen alltid hade gjort. Kvinnor var lata i allmänhet och lat männen arbeta för sig. I sitt kvinnohat tillämpade Strindberg de idéer han hämtat från ett arbete av Max Nordau, en läkare från Österrike-Ungern. Nordau var ateistisk darwinist och nihilist. Det moderna samhället vilade, skrev Nordau på en samling "konventionella lögnar", den ekonomiska lögnen, den religiösa lögnen, äktenskapslögnen etc. Alla dessa lögnar måste brytas ner annars skulle de civiliserade folken dö ut. Sexualdriften var motorn som skulle driva in ny livskraft i degenererade kulturfolken. Därför måste sexualdriften få en chans att verka i frihet. Kvinnan måste bli ekonomiskt oberoende av den individuella mannen, men inte som vi anser idag genom att försörja sig själv med egen inkomst från arbete, utan genom statligt understöd. Kvinnorna, sade Nordau, utgör samhällets dyrbaraste alstringsmaterial och därför skulle ingen kvinna behöva svälta och frysa. Staten skulle sörja för alla barn och uppfostra dem. Enligt Nordaus definition var kvinnan inte "en personlighet utan en art" och därför var hennes inflytande på den mänskliga rasen endast åfärligt. Mannen däremot gav avkomman en individuell prägel. Nordau likställde kvinnan med "massan". Så gjorde även Hitler. Kvinna och massan, sade Nordau, var dominerade av könslor och kunde därför inte skapa något nytt utan endast imitera och de var givetvis konservativa.

Det finns mycket mer att säga om Nordau och hans kvinno-syn, men detta räcker för att visa att enligt honom hade kvinnan en enda sak att göra, att vara sexuell attraktiv för de bästa och starkaste männen för att bli befruktad av dem, föda barn och ge dem till samhället, vara attraktiv igen och så vidare. Allt annat i världen var människens sak att sköta om. Om kvinnorna spelade den rollen så skulle det gå dem väl och de skulle få en hög ställning i samhället, men om de försökte konkurrera med mannen på "deras" områden skulle de skoningslöst krossas. Detta skulle kanske inte hända under gode ekonomiska förhållanden, men när brödet började tryta skulle männen upphöra

med sitt "galanteri" och hävda sin rätt, den starkares och överlägsnes rätt.

På detta sätt tillämpade Nordau den darwinska teorin om det naturliga urvalet och Spencers slogan "the survival of the fittest" på relationen mellan könen. Nordau hatade Malthus och nymalthusianismen därför att han trodde att denna praktik skulle förstöra och "urarta" den mänskliga rasen. Han såg dessa teorier som viktiga delar av den ekonomiska lögnen.

Min uppfattning är att de västerländska samhällenas dominerande sexualpolitik är en blandning av Wicksells/Drysdales och Strindbergs/Nordaus idéer. Den är en blandning av nymalthusianism och social darwinism, men båda dessa teorier går tillbaka till malthusianismen. Darwin byggde nämligen sin lära om det naturliga urvalet och kampen för tillvaron på Malthus lära om alla levande varelsers tendens att föröka sig snabbare än vad mängden av tillgängliga livsmedel kunde tillväxa. I kampen om livsmedel uppstod en strid ur vilken de starkaste och mest livsdugliga utgick som segrare. Såväl Malthus som Darwin och nymalthusianerna ansåg dock att denna strid borde mildras genom uppskjutna äktenskap (Malthus och Darwin) eller genom preventiva könsungängan (nymalthusianerna). Det var Herbert Spencer som ansåg att denna strid skulle pågå utan inblandning. Vår sexualpolitik är således en blandning av fri kärlek och födelsekontroll. Tvåbarnssystemet råder, men gärna ett nytt barn när man skaffat sig en ny partner.

Vartefter tiden gått har de ursprungliga skälen till sexualliberalismens uppkomst tappats bort. Allmänheten har kanske aldrig riktigt kant till dem. Den obetvingliga sexualdriften fortsätter att göras gällande. För att det skall bli rättvist har även kvinnan fått en obetvinglig sexualdrift, fast det tog många år och många teoretiska utläggningar och många läkarböcker och sexualhandledningar vari man förklarade det mysteriösa faktum att många kvinnor faktiskt inte var så intresserade av samlag som sexologerna gärna ville att de skulle vara. Denna indoktrinering har lyckats så enormt bra att det höjs ett fullkomligt ramaskri om någon, vilket jag gjorde, vågar säga, att det utbyte kvinnor får i lösa och tillfälliga sexuella förbindelser med män inte tillnärmelsevis uppvä-

ger riskerna för att bli allvarligt skadad av könssjukdomar.

Vartefter tiden har gått har även det fenomenet uppstått, att de romantiska slöjor som omgav könsakten i sexliberalismens morgon undan för undan har skalats av. Från början var kärleken till partnern ett villkor för rätten att ha samlag. Även äkta makar betraktades som osedliga om de hade samlag och avlade barn utan att älska varandra. De sk konvenansäktenskapen fördömdes av såväl nymalthusianer som socialdarwinister. Men tittar man lite närmare på deras kärleksbegrepp så visar det sig dock att kärlek för dem mer liknade passion och åtrå än sympati och välvilja. Det blev därför ganska lätt att i fortsättningen identifiera älska med knulla. Så småningom började det talas om att det inte var nödvändigt att kräva "den stora kärleken" för att få ligga med någon. Man kunde gott ha samlag för vänskaps skull. Från 1970-talet talas varken om kärlek eller vänskap utan nu är det "lusten" och "njutningen" som gäller. Både män och kvinnor, killar och tjejer talar öppet om att skaffa någon att "knulla med".

Begreppen "kärlek" och "vänskap" innefattar en relation, någon att vara kär i eller vän med och båda innebär ett ömsesidigt givande inte bara tagande, en hänsyn till partnern. Talar vi om "lust" och "njutning" använder vi inte ett relationärt ord. Njutning är något vi vill införskaffa oss själva, inte nödvändigtvis ge till den andre. Då tror jag att kvinnorna är illa ute. Varje samlag som inte enbart innebär en utlösning för mannen förutsätter åtminstone ett visst intresse från hans sida för den kvinnliga partnern som person/individ. Varför skulle han uppföra sig själv för en person som inte intresserar honom annat än som ett lustobjekt? Jag tror nämligen att varje samlag som ger kvinnan utbyte kräver att mannen åtminstone delvis lägger band på sin egen naturliga utlevelse i sexualakten. Varje samlag som är något mer än enbart en utlösning för mannen kräver således en uppföring av mannen och denna uppföring är han knappast beredd att göra om inte kärleken eller åtminstone vänskapen finns med i bilden.

Den absolut fria kärleken är därför alltid till kvinnans nackdel. Hon kan av naturliga skäl inte "använda" mannen på samma sätt som han kan använda henne. Det är därför,

tror jag, som prostitutionen till övervägande delen ser ut som den gör: Att man köper kvinnor till vilka de ingen som helst hänsyn behöver ta. Det är därför kvinnor som under en tid praktiserat den sk fria kärleken med många och tillfälliga partners i regel är mycket besvikna. De risker som kvinnor löper i den fria sexualiteten är större än männens eftersom kvinnor får så många sjukdomar som män inte får och därför att kvinnors reproduktionsorgan är mer oskyddade än männens. AIDS är den farligaste, men kanske inte den sjukdom som det är lättast att få.

Promiskuösa individer - män eller kvinnor - tvingar andra till promiskuitet. När vi blir övergivna av en promiskuösa person tvingas vi, om vi inte för all framtid vill leva utan sexuella relationer att söka en ny partner, som kanske också är promiskuös. Liderlighet leder förr eller senare till grymhet var ett uttryck som användes på 1800-talet. Med "liderlighet" menade man hänsynslös njutningslystnad och en sådan skyr inga medel när det gäller att få sina behov tillfredsställda. När "lusten" börjar minska tar man till allt starkare medel för att uppväcka den. Sådant leder till sadism. Den sexuella frigörelsen har såsom den utformats och utvecklats, bidragit till att vårt samhälle inte längre är en kristen kultur utan en sadistisk kultur. Grunden till detta lades på 1880-talet när exempelvis Drysdale precis som 1700-talsfilosofen och författaren Markis de Sade predikade "plikten till njutning" i stället för kärleken till nästan.

